

Eduskunta
Sivistysvaliokunta

Lausunto: HE 15/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi aikuiskoulutusetuuksista annetun lain muuttamisesta ja opintotukilain §15 muuttamisesta

Lakimuutoksen yleisperustelut

Hallituksen lakiesityksessä HE 15/2020 vp todetaan yleisperusteluissa, että työmarkkina-keskusjärjestöt ovat tehneet sosiaali- ja terveysministeriölle yhteisen aloitteen aikuiskoulutustuen kehittämiseksi. Aloitteen mukaan tavoitteena on parantaa työikäisten palkansaajien mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen luomalla nykyistä paremmat mahdollisuudet työn ja opintojen yhteensovittamiseen ja uusien käyttäjäryhmien tuomiseen aikuiskoulutustuen piiriin erityisesti matalapalkka-aloilta.

Nykymuodossaan aikuiskoulutustukea käytetään keskitasoa heikompaan palkkatasoon eniten, ja se kohdentuu pääosin nuorempiin naisiin sote-aloilla (yli kolmasosa) ja sitä haetaan pääsääntöisesti korkeakoulutuksen hankkimiseen. Tukea saa tällä hetkellä noin 25.000 opiskelijaa, mutta tuen tarve on laajempi ja nykymuodossaan tuki ei tavoita aliedustettuja ryhmiä.

Vapaa Sivistystyo ry tukee työmarkkinajärjestöjen aloitetta aikuiskoulutustuen joustavuuden lisäämiseksi ja uusien käyttäjäryhmien tuomisesta tuen piiriin. Aikuiskoulutustukea tulee kohdentaa aliedustetuille ryhmille matalan kynnyksen koulutusta tarjoavissa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa.

Nykytilassa määritellään lain 6 §:n mukaan että aikuiskoulutustukea voidaan myöntää päätoimisesti opiskelevalle henkilölle, joka ”osallistuu sellaiseen vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaiseen koulutukseen, joka on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää.” Tämä kirjaus on varsin epämääräinen, ja ei vastaa jatkuvan oppimisen uusia linjauksia opitun tunnustamisesta.

Jatkuvan oppimisen uudistustyössä on huolehdittava opiskelijoiden toimeentulon ohella myös kannusteista osallistua koulutuksiin; tarvitaan vertaistukea, mentorointia ja opitun tunnustamista ja tunnustamista jotta oppimisesta tulisi kannustavaa. OECD toteaa raportissaan *Continuous Learning in Working Life in Finland* (julkaistu 19.2.2020), että tutkintoon johtavaa ja johtamatonta koulutusta tulisi kohdella vähintäänkin tasavertaisesti.

Vapaa Sivistystyo ry esittää että aikuiskoulutustuen myöntöperusteihin kirjataan, että tutkintoon johtavaa ja johtamatonta koulutusta tulisi kohdella vähintäänkin tasavertaisesti OECD-suositusten mukaisesti. Tuen kohdistaminen omaehtoiseen koulutukseen lisää aliedustettujen ryhmien mahdollisuuksia kehittää osaamistaan työelämän murroksessa.

Helsingissä 11. päivänä helmikuuta 2020
Vapaa Sivistystyo ry – Fritt Bildningsarbete rf
Hallitus, psta
Björn Wallén, puheenjohtaja